

UBÓSTWO ENERGETYCZNE W POLSCE

Konsumenci wrażliwi i ubóstwo energetyczne

Podstawa prawna w krajach UE

Państwo	Definicja ubóstwa energetycznego	Definicja konsumenta wrażliwego
Włochy	<i>„więcej niż 5% dochodu wydawane jest na elektryczność i 10% na gaz”</i>	brak
Hiszpania	brak	<i>„objęci taryfami socjalnymi”</i>
Wielka Brytania	<i>„10% dochodów to koszty na utrzymanie standardu cieplnego” „koszty standardu cieplnego są wyższe od średniej (mediany w skali kraju)”</i>	<i>„specjalne potrzeby edukacyjne, niepełnosprawność fizyczną lub psychiczną, rodziny samotnie wychowujące dzieci, osoby starsze”</i>
Belgia	brak* *Zmierzone (UK) *Ukryte (wysoki poziom oszczędzania) *Subiektywne (deklaracja trudności finansowych)	<i>„problem zapewnienia energii niezbędnej do zaspokojenia podstawowych potrzeb”</i>
Finlandia	brak	brak
Polska	brak	<i>„osoba której przyznano dodatek mieszkaniowy (en. el.) lub ryczałt na zakup opału (gaz)”</i>

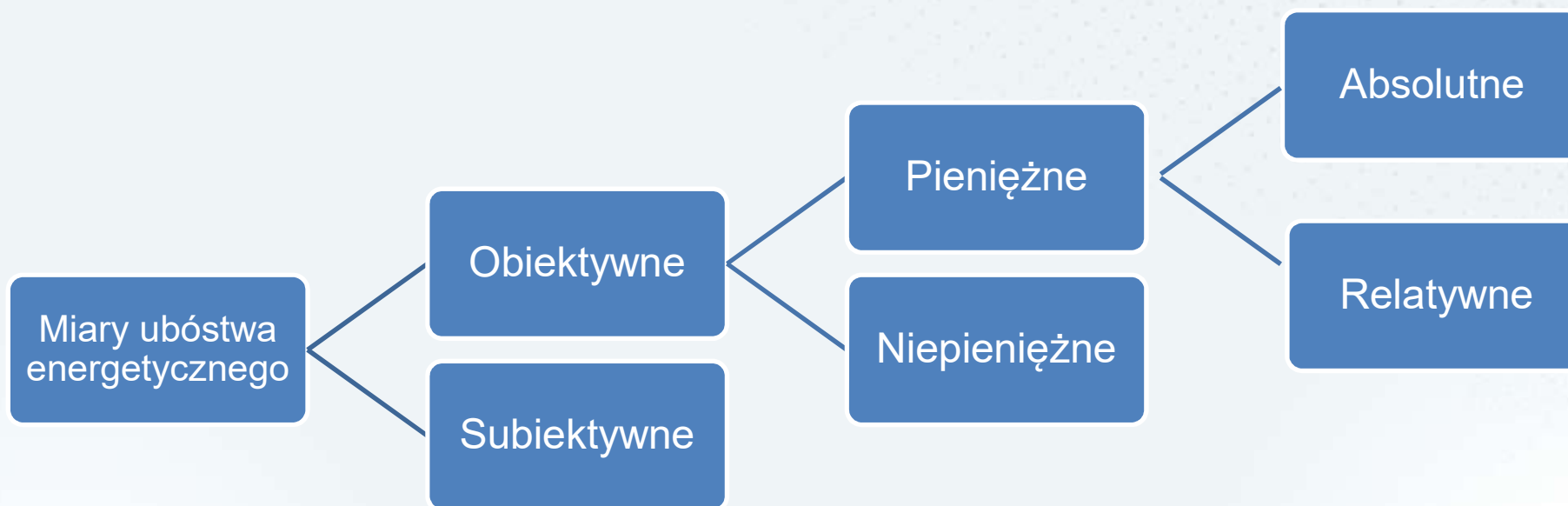
Ubóstwo energetyczne

Gospodarstwo domowe jest **ubogie energetycznie**, jeżeli ma trudności w zaspokojeniu swoich **potrzeb energetycznych** z powodu **niskiego dochodu** lub **charakterystyk mieszkania**.

Jeśli koszt zaspokojenia potrzeb energetycznych jest tak **wysoki**, że członkowie gospodarstwa domowego stają przed dylematem, czy **ograniczać te potrzeby**, czy też **oszczędzać kosztem innych dóbr**, np. na żywności, leków czy edukacji, to mówimy o **ubóstwie energetycznym**.

Instytut Badań Strukturalnych proponuje definicję Stefana Bouzarovskiego, określającego **ubóstwo energetyczne** najprościej jako sytuację, w której gospodarstwo domowe **nie ma możliwości dostępu** do społecznie i materialnie koniecznego poziomu usług energetycznych w domu (Bouzarovski i Petrova, 2013).

Definicja ta nie jest wystarczająco precyzyjna dla celów badawczych, dlatego dla sprecyzowania stosuje się miary ubóstwa energetycznego

Miary ubóstwa energetycznego

Obiektywne

Opierają się na hipotetycznych wydatkach energetycznych.

Aby gospodarstwo domowe zostało zakwalifikowane jako ubogie energetycznie według definicji LIHC, musi spełniać jednocześnie dwa kryteria:

- niskiego dochodu (ang. Low Income – LI)
- i wysokich hipotetycznych wydatków energetycznych (ang. High Costs – HC).

Subiektywne

Opierają się na deklaracjach respondentów co do poziomu zaspokojenia potrzeb energetycznych (lub trudności w ich zaspokojeniu).

Miary ubóstwa energetycznego

Obiektywne ↗

Pieniężne

Miary oparte na dochodach, dominują w badaniach ekonomicznych prowadzonych szczególnie w krajach rozwiniętych.

Niepieniężne

Miary wywodzące się z socjologicznego nurtu badań nad ubóstwem i dają wiedzę o relacjach społecznych, a także o posiadaniu lub dostępie do różnego rodzaju dóbr i usług.

Miary ubóstwa energetycznego

Obiektywne $\Rightarrow$ Pieniężne $\nRightarrow$

Absolutne

Oznaczają, że wydatki gospodarstwa domowego na energię przekraczają pewien odsetek jego budżetu.

W pierwszych badaniach na temat ubóstwa energetycznego prowadzonych w Wielkiej Brytanii za taki próg przyjęto 10% dochodu i choć jest to założenie arbitralne, wiele krajów uznało ten poziom za optymalny (Boardman, 1991; Boardman, 2010).

Relatywne

Odnoszą się do gospodarstw domowych mających największe trudności w zaspokojeniu komfortu energetycznego w porównaniu do innych gospodarstw.

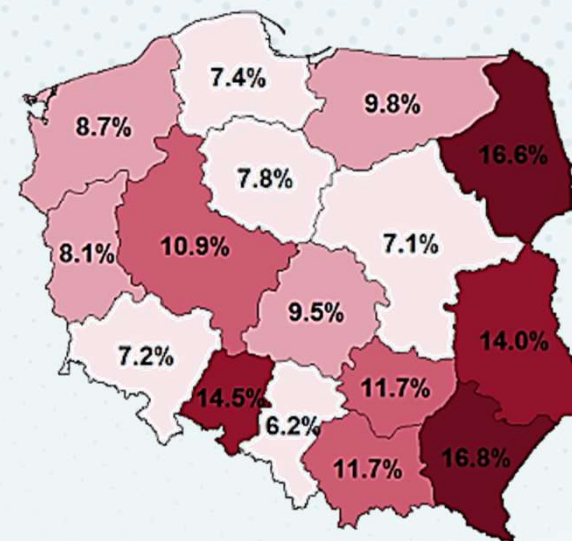
Jakie są przyczyny ubóstwa energetycznego?

ŹRÓDŁO: IBS, 2017; UBÓSTWO ENERGETYCZNE W POLSCE 2012-2016, DOSTĘP: 06.07.18

Zróżnicowanie terytorialne ubóstwa energetycznego w Polsce

Zróżnicowanie terytorialne poziomu ubóstwa energetycznego w Polsce wynika przede wszystkim z cech gospodarstw domowych (w tym **poziomu dochodu**), **cen nośników energii** oraz **wieku budynku**: im mieszkanie starsze, tym ryzyko ubóstwa energetycznego wyższe.

□ [6,8) □ [8,10) □ [10,12) □ [12,14) □ [14,16) □ [16,18]

ŹRÓDŁO: IBS, 2017; ZRÓŻNICOWANIE REGIONALNE UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO W POLSCE, DOSTĘP: 06.07.18

Ubóstwo energetyczne w Polsce w 2016 roku

- **12,2%** mieszkańców Polski, czyli 4,6 mln osób (1,3 mln gospodarstw domowych), żyje w ubóstwie energetycznym
- **5,6%** mieszkańców Polski, czyli 2,1 mln osób, to ubodzy energetycznie, którzy nie są ubodzy dochodowo
- **6,6%** mieszkańców Polski, czyli 2,5 mln osób, jest jednocześnie ubogich dochodowo i energetycznie
- **20%** mieszkańców wsi jest ubogich energetycznie; łącznie stanowią oni 2/3 wszystkich ubogich energetycznie
- **25%** osób żyjących w ubóstwie energetycznym to emeryci i renciści

ŹRÓDŁO: IBS, 2017; JAK OGRANICZYĆ SKALĘ UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO W POLSCE?, DOSTĘP: 06.07.18

Ubóstwo energetyczne w Polsce w 2016 roku

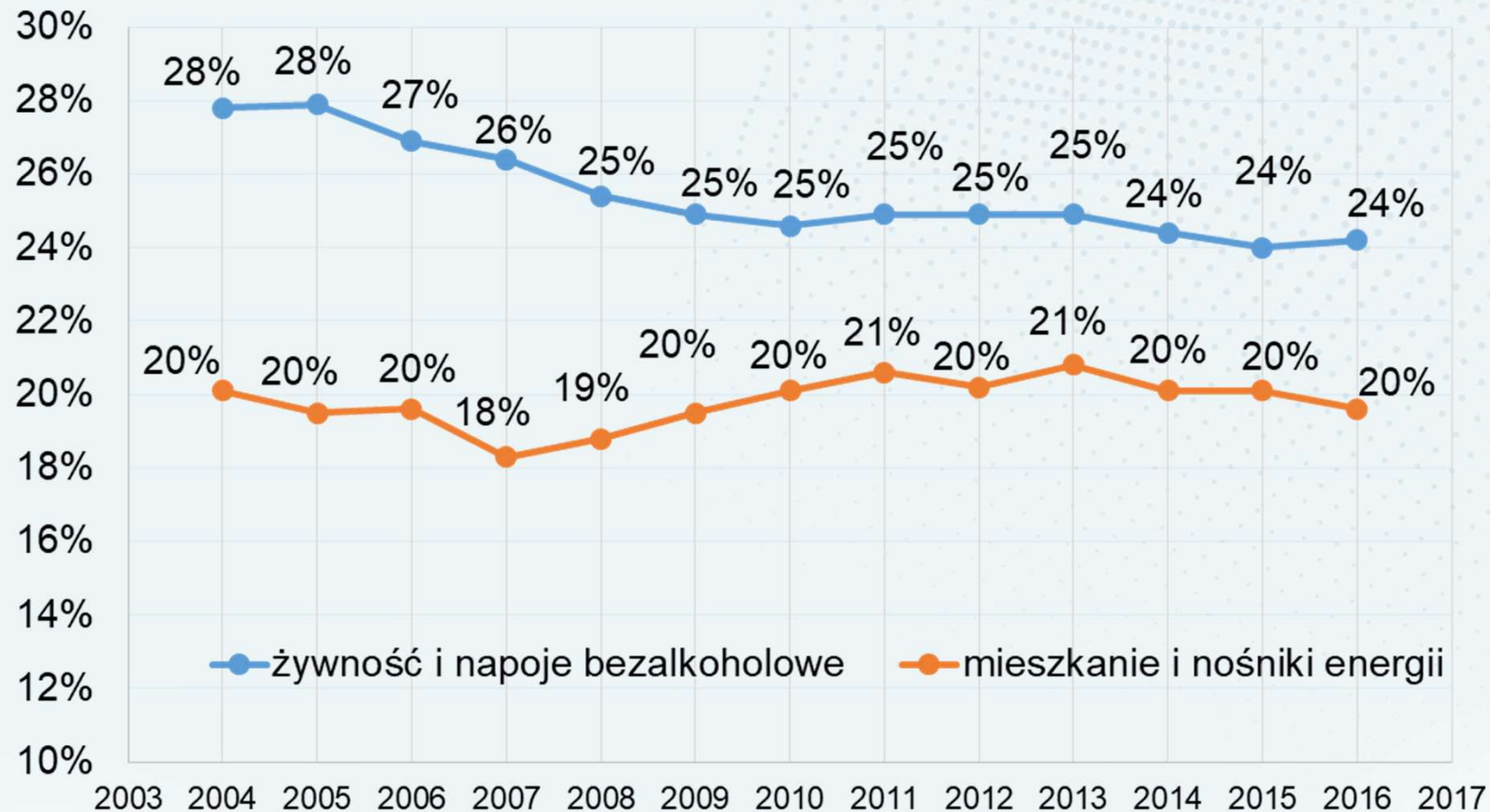
Ubóstwo energetyczne dotyka **12% mieszkańców** Polski. Nie jest ono tożsame z ubóstwem dochodowym – **prawie 6% Polaków** (2,1 mln) to osoby, które są **ubogie energetycznie, ale nie dochodowo**. Oznacza to, że istnieje spora **grupa ludzi**, którzy nie mogą zaspokoić swoich potrzeb energetycznych, mimo że znajdują się **powyżej progu ubóstwa**.

Ubóstwo energetyczne nie jest tożsame z ubóstwem dochodowym!

ŹRÓDŁO: IBS, 2017; JAK OGRANICZYĆ SKALĘ UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO W POLSCE?, DOSTĘP: 06.07.18

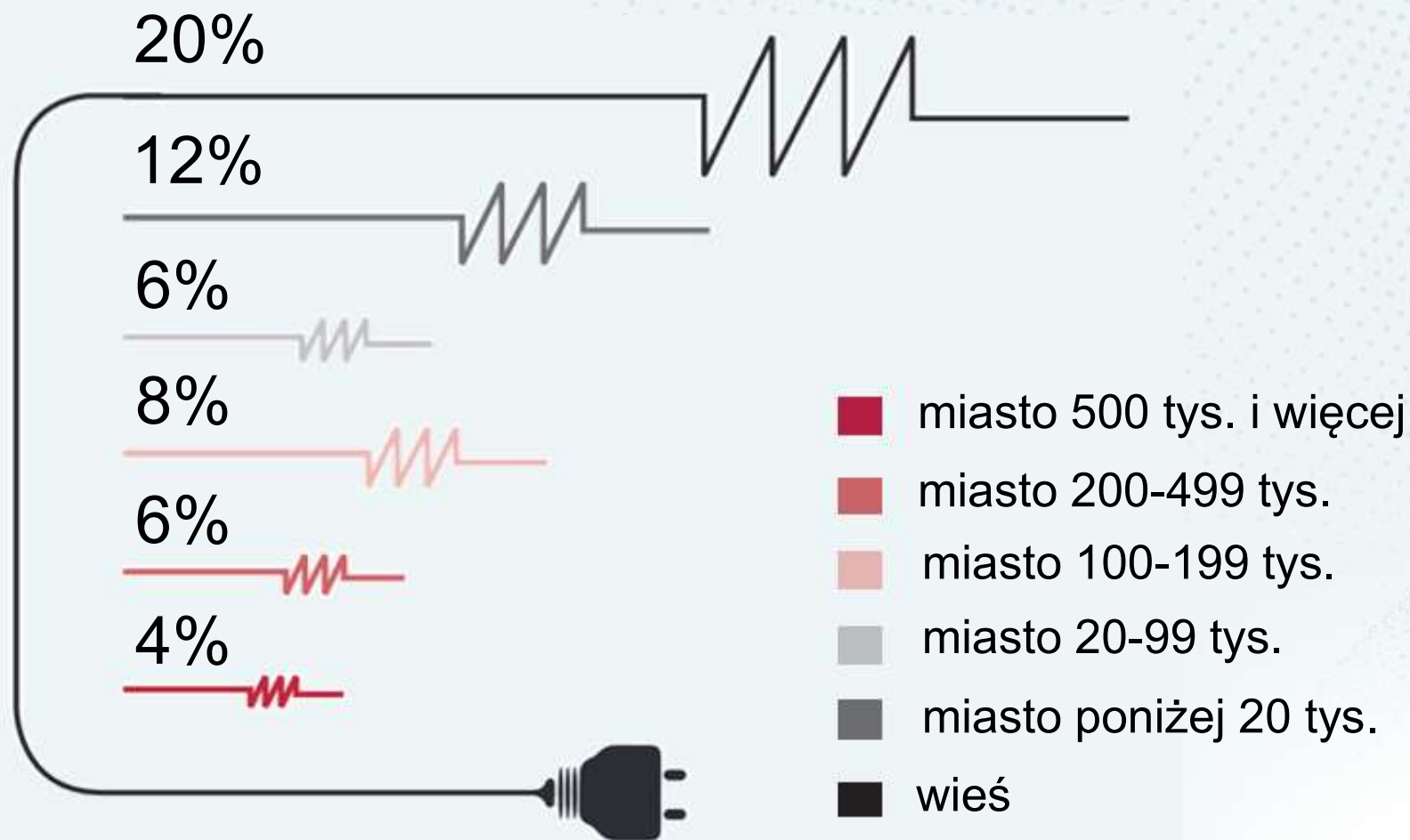
Wydatki w gospodarstwach domowych

Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę na żywność i napoje bezalkoholowe oraz utrzymanie mieszkania lub domu i nośniki energii w całości wydatków gospodarstw domowych w latach 2004-2016

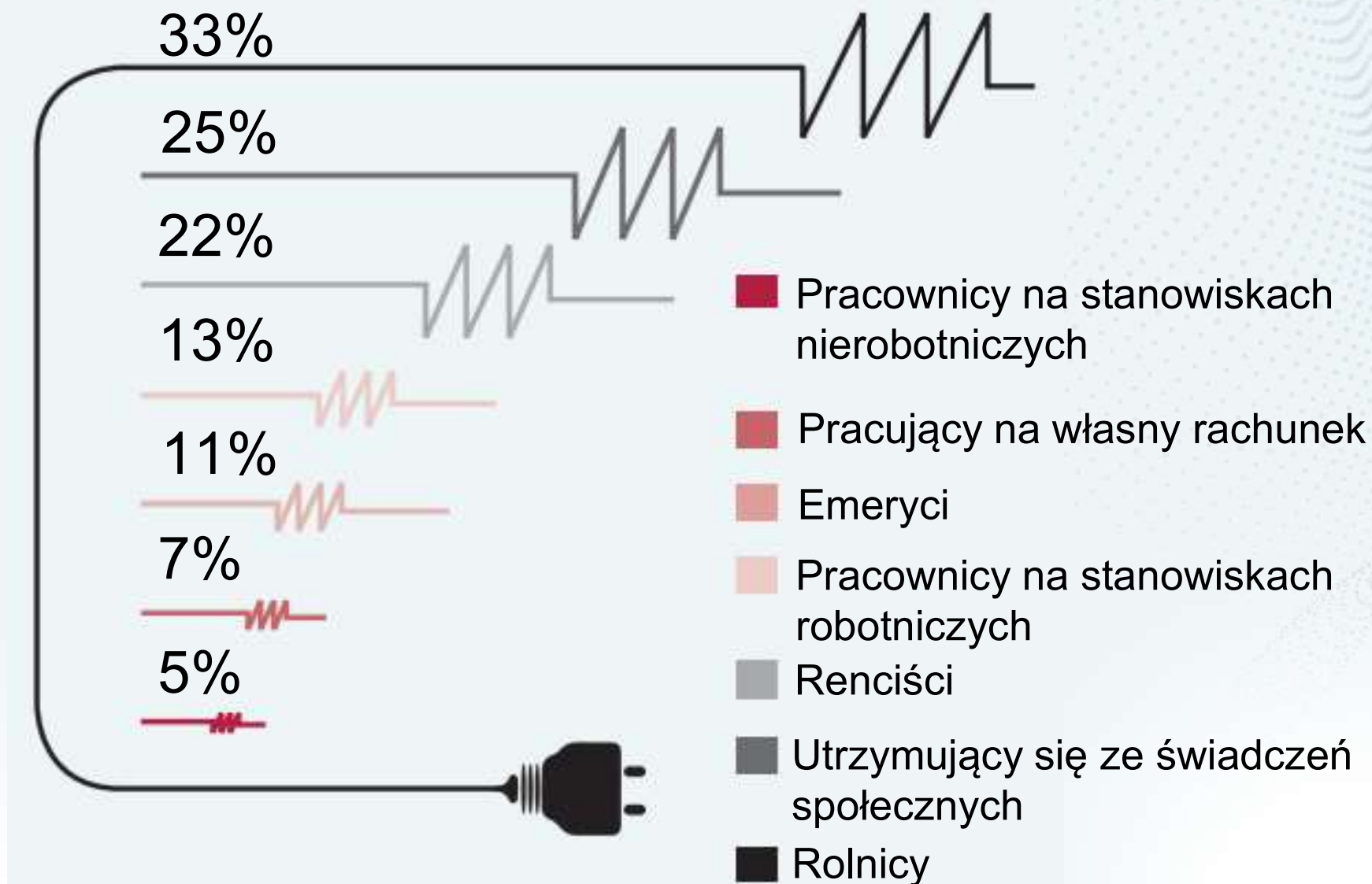
ŹRÓDŁO: GUS, 2017, SYTUACJA GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2016 R. W ŚWIECIE WYNIKÓW BADANIA BUDŻETÓW GOSPODARSTW DOMOWYCH, DOSTĘP: 05.07.18

Ubóstwo energetyczne wg miejsca zamieszkania

ŹRÓDŁO: IBS, 2017 JAK OGRANICZYĆ SKALĘ UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO W POLSCE? DOSTĘP: 05.07.18

Ubóstwo energetyczne wg grup społeczno-ekonomicznych

ŹRÓDŁO: IBS, 2017 JAK OGRANICZYĆ SKALĘ UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO W POLSCE? DOSTĘP: 05.07.18

Odbiorca wrażliwy

Odbiorcą wrażliwym energii elektrycznej jest osoba która:

- ma **przyznany dodatek mieszkaniowy** w rozumieniu ustawy o dodatkach mieszkaniowych
- jest stroną **umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży** energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym
- zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej;

Odbiorca wrażliwy energii elektrycznej, zgodnie ze znowelizowanym Prawem energetycznym, ma otrzymywać tzw. „**dodatek energetyczny**”, stanowiący swoistą **dopłatę** ze strony Państwa do **rachunków za energię** elektryczną.

Dodatek energetyczny

Dodatek energetyczny wypłacany jest z budżetu państwa od 2014 r. Przeznaczony jest przede wszystkim dla **najuboższej części społeczeństwa**.

Dodatek energetyczny przyznaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta na wniosek **odbiorcy wrażliwego** energii elektrycznej. Do wniosku dołącza się kopię umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz kopię decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego.

www.assist2gether.eu

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 754051